

The American Way

'There is no business like sports business'

Munten boven punten

In de professionele Amerikaanse sportleagues staat economisch rendement centraal. Veel meer dan in de Europese profsporten, waar sportief resultaat in de regel prevaleert boven de financiën, zijn partijen bereid tot ingrijpende maatregelen die bijdragen aan zakelijk succes. Eén van de meest opvallende instrumenten is de zogenaamde *draft*, waarmee talentvolle spelers worden toebedeeld aan de verschillende teams. In juni houden NBA (National Basketball Association), NHL (National Hockey League) en MLB (Major League Baseball) hun jaarlijkse *draft*. Alle reden voor een nadere analyse van dit fascinerende fenomeen.

Door Pieter Verhoogt

Het begon in 1934, toen twee NFL-teams – de Philadelphia Eagles en de toenmalige Brooklyn Dodgers – tegen elkaar opboden om supertalent Stan Kostka aan zich te binden. De biedoorlog leidde tot een salarisaanbod van 5.000 dollar, gelijk aan het salaris van de beste spelers van dat decennium. Na afloop stelden de eigenaren van beide teams vast dat hun gedrag de prijs onnodig had opgedreven en dat dezelfde uitkomst ook tegen lagere kosten was te realiseren. Bij de eerstvolgende bijeenkomst van eigenaren stelde Eagles-eigenaar Bert Bell daarom voor om de rechten op nieuw beschikbare spelers vooraf te verdelen onder de deelnemende teams. Daarmee werd prijsopdrijvende concurrentie tussen teams voorkomen en werd tegelijk de onderhandelingsmacht van de spelers uitgehold. Door de afspraak dat teams geen onderhandelingen zouden aangaan met spelers waarop zij geen rechten konden doen gelden, hadden spelers geen andere keus dan te tekenen bij het team dat hun rechten bezat. Het alternatief was werkloosheid.

Interessant is dat toekomstige *picks* het hele jaar als betaalmiddel kunnen worden ingezet bij spelersaankopen of onderling kunnen worden geruild

Sportieve balans

De eigenaren namen nog een ander ingrijpend besluit. Ze besloten de rechten op spelers te verdelen op basis van 'reverse-order-of-finish'. Dit houdt in dat de ploeg die in het voorgaande jaar als laatste eindigde, bij het verdelen van de spelersrechten de eerste keuze heeft. Vervolgens is de keuze aan de één-na-laatste ploeg, enzovoort. Wanneer de kampioen als laatste heeft gekozen, begint de procedure opnieuw en in dezelfde volgorde. Zo wordt een aantal ronden doorlopen. Door de beste spelers toe te bedelen aan de zwakste ploegen wordt de sportieve balans in de league, en

NFL-commissioner Roger Goodell poseert met Detroit Lions #1 draft pick Matthew Stafford tijdens de 2009 NFL Draft in de Radio City Music Hall in New York. Zij legden hem voor zes jaar vast tegen een vergoeding van 72 miljoen dollar.

daarmee de aantrekkelijkheid van de competitie, actief gestimuleerd.

De andere profleagues volgden het voorbeeld van de NFL. De NBA deed dat in 1950, bij het ontstaan van de league. De NHL en MLB besloten pas vrij laat, in 1963 en 1965, tot invoering van de *draft*. Dit had te maken met het feit dat deze leagues traditioneel gebruikmaakten van eigen opleidingsleagues voor de ontwikkeling van talentvolle spelers, in plaats van deze te rekruteren uit de universiteitscompetities.

Hoogste rendement

Eigenaren en leagues zijn ervan overtuigd dat de *draft* bijdraagt aan de sportieve balans in de competities. De merkwaardige (marktbeperkende) afspraken dienen als het ware het algemeen sportief belang van de sport. Maar is dat wel zo?

Sporteconomen zijn het erover eens dat de *draft* op korte termijn een positieve impact kan hebben op de sportieve gelijkheid, maar dat in de *long run* de sportieve krachtsverschillen onveranderd blijven. De gedachte erachter is dat talenten uiteindelijk daar terechtkomen waar zij het hoogste rendement opleveren. Talent dat via de *draft* bij kleine, weinig succesvolle ploegen belandt, wordt op termijn weggekocht door teams uit de grote markten, die met deze top-talenten meer geld kunnen verdienen dan hun collega's in kleinere

markten. Vergelijk het met het weg-trekken van Nederlands voetbal-talent naar de grotere Europese voetbalmarkten.

En hoewel de kleine clubs voor deze transfers een financiële vergoeding ontvangen, is het maar de vraag of de 'small market owner' deze transfer-inkomsten aanwendt voor duurzame kwaliteitsverhoging. Dat is alleen zinvol wanneer de marktomstandigheden aan de vraagzijde structureel zijn veranderd (meer belangstelling van publiek, sponsors, media, meer inkomsten). Vaak is echter slechts sprake van een tijdelijke opleving. Herinvesteren van de transfersom is dan niet lonend en het bedrag blijft als bedrijfswinst achter in de portemonnee van de eigenaar. Conclusie (die wordt gestaafd door onderzoek): op langere termijn is er nauwelijks effect op de sportieve balans.

Mediaspektakel

Ondanks dit kritische geluid is en blijft de *draft* onlosmakelijk onderdeel van de Amerikaanse profcompetities. Naast de vier grote leagues kennen ook Major League Soccer, de WNBA (damesbasketbal), Major League Lacrosse en andere profcompetities het jaarlijkse toewijzingsritueel van een zogenaamde *Entry Draft*, die nieuwe, speelgerechtigde spelers koppelt aan de deelnemende ploegen. Bij wijze van uitzondering vinden soms bijzondere *drafts* plaats, zoals de *Expansion Draft*, wanneer

een league wordt uitgebreid met een of meerdere nieuwe teams en een nieuw team spelers mag kiezen uit de selecties van de bestaande teams, of een *Dispersal Draft*, waarbij de spelers van een failliet verklaard team worden verdeeld over de overgebleven teams.

De *drafts* zijn uitgegroeid tot een belangwekkend sportief fenomeen. Vooral die van de NFL is een geweldig twee dagen durend mediaspektakel. Op 25 en 26 april vond in de Radio City Music Hall in New York de 2009 NFL Draft plaats. Ruim 39 miljoen televisiekijkers keken via ESPN en NFL Network live mee hoe NFL-commissioner Roger Goodell de keuzes (*picks*) van de 32 ploegen bekendmaakte. In de weken voorafgaand aan de *draft* wordt in de media altijd flink gespeculeerd over de vraag welke spelers de teams zullen kiezen. Welke posities moeten zij invullen?

proberen meerdere vroege *picks* te bemachtigen of juist toekomstige *picks* op te geven in ruil voor gevestigde spelers. Daarnaast hebben sommige leagues (NFL, MLB) regels waarbij teams die gedurende het seizoen toonaangevende spelers verkopen, als compensatie extra *draft picks* ontvangen (*compensatory picks*).

Ruim 39 miljoen televisiekijkers keken via ESPN en NFL Network live mee hoe NFL-commissioner Roger Goodell de *picks* van de 32 ploegen bekendmaakte

Loten om de draft-positie

De NFL Draft is elk jaar de eerste van de grote leagues. De overige drie vinden in juni plaats. Op 9 juni vond de jaarlijkse *draft* van Major League Baseball plaats. In maar liefst vijftig ronden werden zo'n 1.500 spelers verdeeld over de dertig honkbalorganisaties. Op 25 juni was in New York de beurt aan de NBA met zijn relatief bescheiden (twee ronden) *draft*. Op 26 en 27 juni had de NHL in Montreal een *draft* met zeven keuzeronden.

De NBA en de NHL hebben hun *draft* in de loop der tijd van een extra dimensie voorzien. Zij hanteren een loterij om de eerste keuzeposities vast te stellen. Dit om te voorkomen dat laaggeklasseerde teams ertoe overgaan bewust wedstrijden te verliezen om zich zo te verzekeren van een betere *draft*-positie. Alleen de veertien ploegen die de play-offs niet hebben gehaald, mogen aan de loterij deelnemen. Nadat via loting de hoogste posities zijn bepaald, worden de resterende teams gerangschikt op basis van hun positie op de ranglijst.

De *drafts* verschillen niet alleen in omvang, maar ook in de toelatingseisen. De NHL eist dat spelers die zich beschikbaar stellen achttien tot twintig jaar oud zijn. In de praktijk betekent dit dat zij enkele jaren *college*-ijshockey achter de rug hebben. De NBA legt de grens lager en eist dat spelers minimaal in het laatste *high school*-jaar moeten zitten. Topspelers als Kobe Bryant, Dwight Howard en LeBron James maakten rechtstreeks vanuit de middelbare schoolbanken de overstap naar de NBA. Ook buitenlandse spelers dienen zich aan te melden voor de *draft*. Dat laatste geldt weer niet voor MLB, waar buitenlandse spelers via reguliere scouting en onderhandeling kunnen worden vastgelegd.

Vanuit ons Europese sportmodel bekeken is de *draft* een merkwaardig fenomeen. Onze open competitiestructuren maken het instrument vooralsnog nauwelijks toepasbaar. Maar wanneer ook in onze grote sporten de munten belangrijker worden dan de punten, neemt de roep om gesloten competities toe en komen ook maatregelen als salarisplafonds en mogelijk zelfs een *draft* vanzelf dichterbij. Wanneer sport echt business wordt, gelden andere wetten. ●

Pieter Verhoogt is directeur van sporteconomisch adviesbureau Sport2B (www.sport2b.nl). Hij is tevens gastdocent sporteconomie aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.